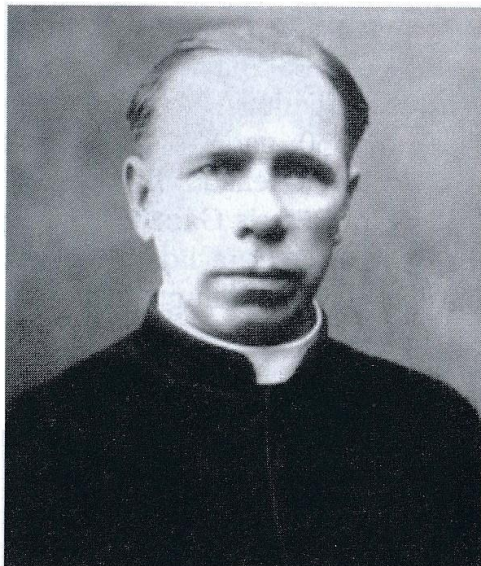

PĒTERIS GADZĀNS

(1886–1949)

Pēteris Gadzāns dzimis Kalupes draudzē 1886. gada 7. oktobrī. Mācījies Pēterpils Garīgajā seminārā kopā ar A. Ļahu, J. Pētersonu, P. Stričko, A. Tumānu, S. Vaikuli, S. Žulpo.

Par priesteri iesvētīts 1909. gadā. Par vikāru kalpojis Krāslavā, bet no 1912. līdz 1915. gadam bija Nagļu draudzes prāvests. Pēc tam, līdz 1919. gadam, strādāja Rikavā un no 1919. līdz 1930. gadam bija Baltinavas prāvests. Baltinavā bija iesākta būvēt mūra baznīca, tās mūri līdz Pirmajam pasaules karam bija uzcelti logu augstumā. Kara laikā daudzi būvmateriāli tika izvazāti, pat vienu kaļķa bedri aizmirsa, kur tā ierakta. Prāvests P. Gadzāns ķērās pie jaunā dievnama būves ar visu jaunības degsmi. Viņš sameklēja Rēzeknes būvstrādniekus, kuri bija iesākuši celt baznīcu, un organizēja draudzi darbam. No draudzes nāca talcinieki katru dienu. Tie veica dažādus palīgdarbus: pieveda un sijāja granti, sajava javu utt. Darbi veicās labi.

1923. gadā toreizējais Viļakas prāvests P. Apšinieks rakstīja par Baltinavas baznīcas celšanu: »Prāvests Pēteris Gadzāns labi strādāja.«

Pie būves dievnama plānu nedaudz izmainīja: samazināja torņa augstumu, pārveidoja logus utt. Protams, pieļāva arī dažas kļūdas: mūrēja ar sliktu kaļķi. (Tāpēc prāvests J. Ostrovskis vēlāk visas akmens šuves aizcementēja ar stiprāku javu. Tagad izrādās, ka arī šī java nav bijusi izturīga.) Tāpat mūrus samūrēja

klūdaini – bez izolācijas, tāpēc tagad mūri allaž ir mitri. Prāvests P. Gadzāns uzcēla Baltinavas baznīcu, uzlika jumtu.

Pie prāvesta dzīvoja arī viņa māte Māra. Te viņa nomira un apbedīta Gūbas kapos. Baltinavā dzīvoja arī prāvesta brāļi. Reizē ar dievnama celšanu prāvests P. Gadzāns gan uz sava, gan uz brāļa Andreja vārda sāka celt Baltinavā personīgās mājas. Precētais brālis Andrejs pat atvēra veikalu. Ar to nebija apmierināts arhibīskaps A. Springovičs un 1930. gadā P. Gadzānu pārcēla uz Pušu, lai gan baznīcā vēl bija jāveic iekšdarbi.

Pēc Otrā pasaules kara Pēteris Gadzāns tika apcietināts un ieslodzīts Daugavpils cietumā, kur līdz tiesas procesa sākšanai prāvests nomira – 1949. gada 19. augustā.